gylyje fiksuotas rudo molio įžemis. Iš viso čia ištirtas 44 m² plotas.

Ant pylimo ribos ties nuošliauža į Opalį matuota 4x15 m dydžio perkasa 11. Kasant povelėninį sluoksnį, 30–40 cm gylyje prie ŠR perkasos sienelės atsidengė pirmieji akmenys, kurių kasant gilyn vis daugėjo. 70–80 cm gylyje išryškėjo ties pylimo pagrindu sudėtų akmenų konstrukcija (4–5 pav.). Ties pylimo viduriu ją sudarė 3 m skersmens akmenų krūsnis, nuo kurios į aikštelės pusę 80° kampu užsisuko apie 1 m pločio pailga akmenų krūva. Konstrukcija į aikštelės pusę užsibaigė 3 akmenų eilėmis, tarp kurių, kaip spėjama, būta gulsčių rąstų, kurių pėdsakų neišlikę. Konstrukcijos išorėje fiksuoti 3 akmenų žiedai, galėję būti kokių nors papildomų sutvirtinimų, bet ne stulpų, pagrindu. Visa atidengta konstrukcija buvo 11 m ilgio, nuo 30 cm (vieno akmens aukštis) iki 70 cm aukščio ties krūsnimi. Ji dėta iš gana stambių apie 50 cm skersmens akmenų, tarpai tarp kurių užpildyti smulkesniais. Akmenų konstrukcija pastatyta ir pylimas supiltas per vieną kartą. Įžemyje prie akmenų fiksuotos dvi iki 50 cm skersmens duobutės, užpildytos tamsiu gruntu su smulkiais angliukais. Duobutės iki 20 cm gylio, užpilde jokių radinių nebuvo. Jokių radinių neaptikta ir ant akmenų užpiltame grunte, todėl piliakalnio datavimą – II tūkst. pradžią – patikslinti nėra galimybių.

The territory of the Kubiliškės hill fort site

In 2007 the Kubiliškės hill fort site (West Lithuania, Skuodas district) was investigated. 304 m² was excavated at the site of an exterior ditch which had collapsed and is being restored (Figs. 1–3) but no finds were discovered. 44 m² was excavated in the SE part of the hill's flat top but no layer or finds were discovered. However 60 m² was excavated at the site of a landslide at the earthwork and a stone construction was discovered (Figs. 4–5). The investigations did not correct the chronology of the hill fort site.

Linas Girlevičius

Savičiūnų senovės gyvenvietė

Žvalgomieji tyrinėjimai atlikti fiziniams asmenims priklausančiame sklype (kadastrinis numeris 4182/0400:153) Savičiūnų kaime (Vilniaus r., Rūkainių sen.). Tirtas sklypas yra apie 1,9 km į PR nuo I tūkst. – II tūkst. pradžia datuojamo Mūrininkų piliakalnio (AR1472), apie 240 m į P nuo Svironių pilkapyno P ribos, apie 50 m į R nuo Svyruonėlės upelio, PV dalimi prigludęs prie neseniai išvalytos kūdros kranto. Prieš pradedant tyrimus sklype jau buvo įrengti pastatų pamatai, pastatyta tvora, kai kuriose vietose nustumdytas kultūrinis sluoksnis. Sklype anksčiau yra stovėjęs gyvenamasis namas, atliekant tyrimus sklype iš senųjų kaimo sodybos pastatų buvo išlikusi pašiūrė. 1987 m² dydžio sklype iškasti keturi 1,5x1,5 m dydžio žvalgomieji šurfai – ištirtas bendras 9 m² plotas.

Šurfas 1 iškastas sklypo ŠR dalyje. Jame kultūrinis sluoksnis nustumdytas, rastas tik iki 20 cm storio velėnos sluoksnis. Šurfo P dalyje smėlio įžemyje fiksuotas R–V kryptimi orientuotas daugiau nei 1 m gylio elektros kabelio (?) perkasimas. Archeologinių radinių neaptikta.

Šurfas 2 iškastas sklypo PR dalyje (1 pav.). Kultūrinis sluoksnis šurfe buvo 1,4–1,5 m sto-

rio (2 pav.). Apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas – iki 20 cm storio pilkos spalvos smėlio sluoksnis. Archeologinių radinių jame neaptikta. Po šiuo sluoksniu, geltono smėlio įžemyje šurfo R dalyje išryškėjo apie 8 cm skersmens apvalaus skerspjūvio kuolo žymė, besitęsusi nuo aukščiau buvusio juodos spalvos žemės sluoksnio. Aukščiau kastas 10–30 cm storio pilkos maišytos žemės sluoksnis, kuriame aptikta smulkių brūkšniuotosios keramikos fragmentų. 0,5–1,1 m gylyje kastas juodos spalvos kultūrinio sluoksnio horizontas. Ryškios ribos tarp pilkos smėlingos žemės ir juodos žemės sluoksnių nebuvo. Juodos žemės sluoksnyje aptikta brūkšniuotosios ir grublėtosios keramikos fragmentų. Po velėna kastame iki 45 cm storio tamsiai pilkos žemės kultūrinio sluoksnio horizonte aptiktas vienas brūkšniuotos keramikos fragmentas, smulkių žiestos ir apžiestos (?) buitinės keramikos fragmentų, keraminės liejimo formelės šukė.

Šurfas 3 iškastas sklypo PV dalyje (3 pav.). Kultūrinis sluoksnis buvo 1,2–1,4 m storio. Šurfo PV kampe geltono smėlio įžemyje išryškėjo tamsiai pilkos smėlingos žemės perkasimas. Šurfo R sienelės pjūvyje fiksuota, kad perkasimas tęsiasi nuo aukščiau buvusio juodos degėsingos žemės sluoksnio. Perkasime fiksuotos dviejų kiek pasvirusių kuolų apatinių dalių žymės. Veikiausiai nuo aukščiau paminėto sluoksnio tęsėsi ir vertikalių kuolų žymės, kurių liekanos fiksuotos smėlio įžemyje. Kuolai buvo 5–8 cm skersmens, apvalaus skerspjūvio. Pagal kuolų liekanų planą galima

1 pav. Šurfo 2 bendras vaizdas iš V pusės. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 1. General view of test pit 2 from the W.

2 pav. Šurfo 2 P sienelės pjūvis. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. Cross-section of the S wall of test pit 2.

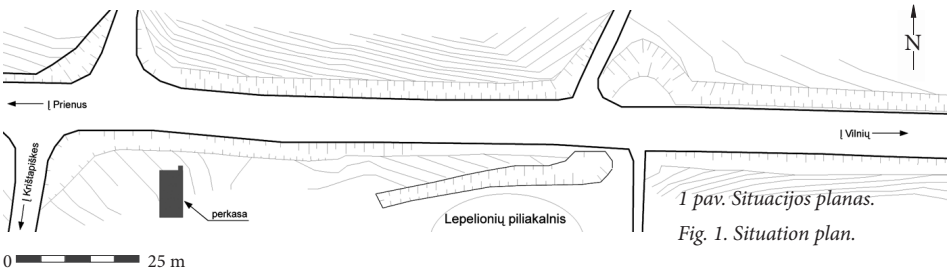
3 pav. Šurfo 3 bendras vaizdas iš PR pusės. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 3. General view of test pit 3 from the SE.

spręsti, kad iš jų formuota konstrukcija (tvora ar pastatas) buvo orientuota PV–ŠR kryptimi. Virš smėlio įžemio kastas 5–30 cm storio pilkos smėlingos žemės sluoksnis. Radinių jame neaptikta. Aukščiau šio kultūrinio sluoksnio horizonto kastas 5–20 cm storio juodos degėsingos žemės sluoksnis, kuriame archeologinių radinių neaptikta. 0,45–1 m gylyje tirtas tamsiai pilkos spalvos žemės sluoksnis, kuriame archeologinių radinių neaptikta. Aukščiau kastas po velėna buvęs maišytas (tamsiai pilkos žemės ir smėlio) sluoksnis, veikiausiai suformuotas pastaruoju metu niveliuojant sklypo paviršių. Jame aptikta keramikinio puodo lygiu paviršiumi šukė.

Šurfas 4 iškastas netaisyklingo plano sklypo V dalyje. Kultūrinis sluoksnis buvo apie 50 cm storio. Geltono smėlio įžemyje išryškėjo 16 vertikalių kuolų žymių, dar 4 medinių nenusmailintų kuolų žymės fiksuotos šurfo R sienelėje. Kuolai buvo 5–8 cm skersmens, į smėlio įžemį jie įgilinti 10–15 cm. Dėl tyrimų fragmentiškumo nepavyko geriau nustatyti, kokia konstrukcija buvo suformuota iš šių kuolų. Aukščiau smėlio įžemio kastas apie 2 cm storio pilkos smėlingos žemės sluoksnelis ir iki 30 cm storio juodos degėsingos žemės sluoksnis. Šiuose sluoksniuose archeologinių radinių neaptikta. Po velėna iki apie 20 cm gylio kastas tamsiai pilkos žemės sluoksnis, kuriame aptiktas lipdytos keramikos fragmentas ir 2 žiestos keramikos fragmentai. Viena žiestos keramikos šukė, datuojama XVI ar XVII a., vidinėje dalyje dengta žalsva glazūra.

Tirtame sklype aptikta nežinoma senovės gyvenvietė. Jos ankstyviausias kultūrinio sluoksnio horizontas priskirtinas vėlyvajai brūkšniuotosios keramikos kultūros fazei. Chronologiškai vėlyvesnis (juodos degėsingos žemės) kultūrinio sluoksnio horizontas priskirtinas Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai, jame aptikta grublėtosios keramikos fragmentų. Tikėtina, kad tuo metu čia gyveno žmonės, kurie buvo laidojami Svironių pilkapiuose. Didesnė dalis smėlio įžemyje fiksuotų kuolų liekanų taip pat priskirtinos šiam laikotarpiui. Viršutinis archeologiškai vertingas kultūrinio sluoksnio horizontas susiformavo istoriniais laikais. Aptikta XIII–XIV a. (?), XVI–XVII a. būdingų buitinės keramikos fragmentų, archajiškos liejimo formelės fragmentas. Šie radiniai leidžia teigti, kad tyrinėtame sklype ir aplinkinėse teritorijose gyventa ilgą chronologinį laikotarpį.

1 pav. Situacijos planas.
Fig. 1. Situation plan.

Ateityje būtina nustatyti Savičiūnų senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio paplitimo ribas – aplinkinėse teritorijose vyksta naujos statybos.

Savičiūnai old settlement

An old settlement was discovered on a private plot in Savičiūnai village (Vilnius district). After excavating a total area of 9 m^2 (Figs. 1, 3), it was established that the cultural layer at the excavated site was up to 1.5 m thick (Fig. 2) and that it was inhabited in the Iron Age (1st millennium AD). A cultural layer horizon with pottery sherds that is ascribable to the late phase of the Stroked Pottery culture was discovered. The investigated location was intensively inhabited during the period of the East Lithuanian Barrow culture (4th–9th centuries) and pottery with a rough surface characteristic of the aforementioned culture was discovered. The latest horizon of the cultural layer was created from the early 2nd millennium to the 16th–17th centuries.

2 pav. Lankinė segė. V. Juškaičio nuotr.
Fig. 2. A crossbow brooch.

Vytautas Juškaitis

Lepelionių piliakalnio papėdės gyvenvietė

2007 m. TIM atliko tyrinėjimus Lepelionių piliakalnio papėdės gyvenvietėje (Prienų r.). Jų metu ištirta 5x10 m dydžio perkasa (1 pav.). Iš viso tyrinėtas 51 m² plotas, nes iškasus perkasą buvo padaryta 1 m² dydžio išpjova, kuri sujungė perkasą su 2006 m. iškastu šurfu. Perkasa suskirstyta į du plotus, tarp jų paliekant kontrolinę juostą. Visą perkasą dengė velėna, po kuria radinių neaptikta. Po velėna prasidėjo molio sluoksnis, supiltas tiesiant kelią Vilnius–Prienai XX a. viduryje. 40–70 cm storio molio sluoksnyje aptikta pavienių grublėtos ir žiestos keramikos šukių. Po moliu, 40–70 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, atsidengė tamsiai pilkos žemės sluoksnis, kuriame aptikta grublėtos keramikos šukių, molinių verpstukų, vario lydinio lankinė segė (2 pav.), rago nuopjova su apdirbimo žymėmis, geležinis smeigtukas, vario lydinio tūtelė ir kitų smulkių metalinių dirbinių. Didžioji dalis radinių aptikta perkasos Š dalyje. Juodos žemės sluoksnyje, plote 1, perkasos R sienelėje aptiktas smulkių akmenų